

ADEVĂRUL CONTABIL ȘI ASIGURAREA ACESTUIA LA ENTITĂȚILE DIN REPUBLICA MOLDOVA

*Țurcanu Viorel, dr. hab., prof. univ., ASEM,
vturcanu@mail.ru*

*Golocialova Irina, dr., conf. univ., ASEM,
monomah5@yandex.ru*

Rezumat. În scopul adoptării unor decizii corecte informația obținută în contabilitate trebuie să fie exactă și transparentă. Numai atunci se poate de spus că ea asigură adevărul contabil despre activitatea unei întreprinderi.

Adevărul contabil este determinat de următorii factori: tehnica contabilă, principiile și caracteristicile calitative, normalizarea contabilă și verificarea datelor de către audit. În această lucrare s-a efectuat un studiu general al acestor factori și despre faptul, cum ei vin în asigurarea adevărului contabil în Republica Moldova.

Abstract. The objective of financial statements is to provide information about the financial situation of an enterprise that is useful to a wide range of users in making economic decisions. The transparency of financial statements is secured through full disclosure and by providing reliability of useful information. Fair presentation is equivalent to transparency.

The fair presentation of financial statements is secured on the basis a number of factors. These include: the application method of accounting, the underlying assumptions, qualitative characteristics, standardizations and auditing information.

In this article authors are explore importance of this factors and their influence to of fair presentation of financial statements on the enterprise from Republic Moldova.

Cuvinte cheie: *adevăr contabil, informație exactă, tehnică contabilă, principii, caracteristici calitative, normalizare, control de audit.*

Key words: *fair presentation, reliability of information, method of accounting, concepts, qualitative characteristics, standardizations, control of auditing*

JEL: M41

Întroducere. Scandalurile grandioase apărute de câțiva ani în domeniul financiar- bancar din Republica Moldova izbucnite din cauza furturilor din trei bănci comerciale (Banca de Economii, Banca Socială și Unibanc) a câtorva miliarde de lei, au condus la deschiderea unui număr mare de dosare penale, au dat un impuls la diferite discuții ale analiștilor economici și au trezit nemulțumiri aprinse în rândul populației. În prezent sunt stabilite și reținute persoanele vinovate, se caută și se întorc banii, dar nimeni nu pune întrebarea: ce fel de contabilitate s-a ținut în aceste bănci și ce fel de audit se efectuează în sistemul bancar, dacă au fost posibile pagube enorme atât statului cât și sistemului bancar, care au fost stopate numai după lichidarea băncilor în cauză.

În cazul firmei gigante americane „Enron” din anul 2003, când s-au constatat pierderi de trilioane de dolari, mulți autori-economiști au dat vina și pe contabilitate, iar vestita companie de audit „Artur Anderson”, care a prezentat concluzii eronate pe marginea informațiilor prezentate de către „Enron”, a fost lipsită de licență apoi lichidată. Se pune întrebarea, ce măsuri vor fi luate în cazul furtului secolului din Republica Moldova?

Pentru a concluziona cum este asigurat adevărul contabil la entitățile din Republica Moldova, inclusiv în sistemul bancar, autorii au realizat investigații în următoarele direcții:

- organizarea tehnicii contabile la diferite tipuri de entități;
- care principii și caracteristici calitative sunt adoptate și cum ele funcționează;
- calitatea și claritatea cadrului normativ;
- care este rolul auditului în căderea acestor banci.

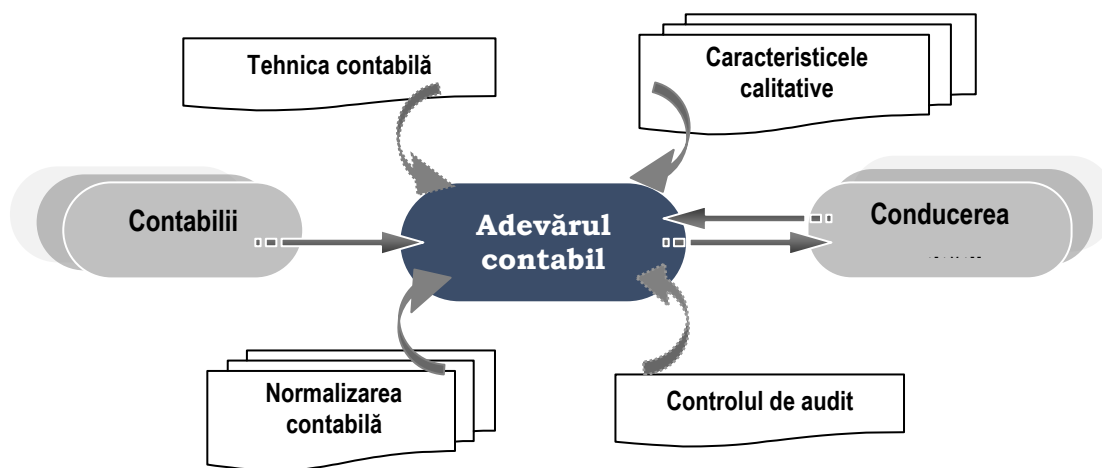
În baza studiului efectuat se poate conchide că contabilii în multe cazuri poartă răspundere de faptul că au trecut cu vederea unele lacune, cazuri de scădere bruscă a indicilor de performanță, însă totodată doar contabilitatea poate pune la dispoziția anchetei documente justificative necesare pentru a face concluziile respective.

Adevărul despre întreprinderi pe care îl oferă contabilitatea se regăsește în situațiile financiare întocmite în baza datelor despre faptele economice pe perioada de raportare și confirmate de auditori. Astfel persoanele interesate, sunt sigure că informațiile puse la dispoziția lor sunt veridice, iar deciziile luate în baza acestora – corecte. Cu alte cuvinte, ele trebuie să fie exacte, adevărate. Din punct de vedere elementar, veridică poate fi considerată acea informație care permite utilizatorilor să identifice în baza acesteia un obiect sau un eveniment concret din viața economică a întreprinderii. Mai complicat este când e necesar de a cunoaște obiectul contabilității în ansamblu – modelul activității întreprinderii. Pentru aceasta contabilitatea prin intermediul simbolurilor modelează procesele care se realizează la entitate. Cadrul general conceptual de raportare financiară (în continuare, Cadrul general), emis de IASB în anul 2010, subliniază că o descriere, pentru a fi considerată o reprezentare exactă, trebuie să aibă trei caracteristici: să fie completă, neutră și fără erori [6].

Este clar, că perfecțiunea poate fi atinsă rareori, însă adevărul contabil se fundamentează pe niște principii care dau posibilitatea să se creadă că informația prezentată în situațiile financiare reflectă realitatea evenimentelor și faptelor economice care au loc la entitate. În acest context, trebuie de menționat că maximizarea calităților informației este obiectivul principal al contabilității.

Considerațiuni privind factorii care asigură adevărul contabil.

Adevărul contabil, după părerea noastră, se axează pe mai mulți piloni, care îi asigură prezența (Figura 1).

Figura 1. Factorii care asigură adevărul contabil

Sursa: Elaborat de autori

Dacă tehnica contabilă a fost determinată de regulile de înregistrare a operațiunilor economice, care este similară în diferite țări, apoi adoptarea caracteristicilor calitative depinde, în mare măsură, de modelul contabil aplicat- continental sau anglo-saxon. Practica contabilității trebuie să respecte normele emise de instanțele legitime, în caz contrar situațiile financiare nu ar avea nicio valoare pentru diferiți utilizatori.. Însă, informațiile furnizate nu pot fi credibile pentru utilizatori, dacă aplicarea reglementărilor nu sunt verificate de profesioniști independenți și competenți cum sunt auditorii. Din figura 1 se observă, că practica contabilă a determinat trei categorii de „actori”, care contribuie la asigurarea adevărului contabil: contabilii și conducătorii întreprinderii care pregătesc și poartă răspundere de informațiile prezentate; normalizatorii care definesc acțiunile lor; și auditorii care supraveghează respectarea normelor contabile [3].

În continuare vom dezvălui mai detaliat cele menționate. Pentru a dirija procesul de activitate orice entitate are nevoie de informații. Funcția de furnizare a informației financiare o îndeplinește contabilitatea, care cu ajutorul metodelor și procedeele specifice ei, modelează acest proces în dependență de nivelul economic în care activează întreprinderea.

Ca și orice știință contabilitatea a cunoscut mai multe *paradigme*. Una dintre ele este trecerea la sfârșitul Evului Mediu de la contabilitatea în partidă simplă la *înregistrarea dublă* (sau contabilitatea în partidă dublă) a faptelor economice, descrisă, după cum se știe, de către Luca Paciolo. Acest sistem contabil permite prin simboluri modelarea oricărui tip de întreprindere – simplu sau modern și, prin urmare, contabilitatea în partidă dublă îndeplinește cu succes funcția de informare și control dealungul a mai mult de cinci secole.

Însă, conform afirmațiilor savantului francez B. Colasse [3], atât conținutul informației, cât și scopul prezentării ei în decursul performanței economice au fost diferite. La începutul aplicării contabilității în partidă dublă în orașele satelite din Italia se practica contabilitatea comercianților italieni, care avea principalul scop - informarea despre patrimoniul gospodăriei și controlul acestuia. În perioada capitalismului industrial (secolul XIX) pe primul plan apare informarea despre capital și rezultatul financiar, iar principalii beneficiari de informații devin creanțierii și acționarii. În secolul XX – începutul capitalismului financiar, și până în prezent contabilitatea, pe lângă celelalte funcții ale sale, reprezintă un suport semnificativ de adoptare a deciziilor economice, în primul rând de către investitori, de aceea și ea este numită „contabilitatea proinvestitorilor”.

Astfel, înregistrarea dublă, fiind instrumentul principal al **tehnicii contabile**, este mereu în proces de modernizare cu ajutorul conturilor, care se modifică în virtutea apariției de noi elemente contabile și operațiuni economice. Anume contabilitatea în partidă dublă prin modelarea activității entității permite obținerea datelor necesare despre starea patrimoniului acesteia, despre performanță și rezultatul financiar. Totodată, suntem de părerea, că datorită înregistrării duble în mod operativ a tuturor operațiunilor economice efectuate în perioada de gestiune, se realizează posibilitatea raportării financiare – sursă principală de informații pentru luarea deciziilor economice. Deci, cu siguranță concidem, că înregistrarea dublă a fost și este metoda principală a contabilității, iar

respectarea regulilor acesteia, va asigura, în mare măsură, adevărul contabil la orice entitate. În Republica Moldova ținerea contabilității în part idă dublă este prevăzută în Legea contabilității.

Un loc deosebit în procesul de pregătire și prezentare a informației financiare îl ocupă **caracteristicile calitative** ale informației financiare.

La întocmirea situațiilor financiare contabilul, în primul rând, trebuie să se conducă de un principiu neoficial, dar foarte important și care vine de la sine – „principiul entității”, realizându-se pe baza unor criterii juridice, financiare sau economice. Esența acestuia constă în faptul că contabilul trebuie să traseze o frontieră între întreprindere și mediul său, să o considere o entitate distinctă de proprietarii săi. Această izolare se realizează în special pe baza criteriilor juridice, considerând-o persoană juridică cu drepturi și obligații. Aplicarea „principiului entității” este foarte delicată, uneori crucială și ea „face din întreprindere o construcție contabilă mai mult sau mai puțin dependentă de intervenția și de intenția conducătorilor săi [3]. Așa a fost în cazul Băncii de Economii, când unii acționari privați sau guvernul manipulau cu pachetul de acțiuni majoritar în interesul său. Astfel, până în anul 2013 statul deținea 56% din pachetul de acțiuni al băncii care apoi s-a redus până la 33% în urma emiterii suplimentare de acțiuni. Astfel banca deja a început să activeze în favoarea acționarilor privați, iar consecințele se cunosc. Pentru a argumenta acest fapt și alte dovezi de înrăutățire în continuare a situației economice și financiare a Băncii de Economii, în tabelul 1 sunt prezentați indicatorii principali ai acestei bănci pe anii 2011, 2013, 2015.

Principiile contabile și caracteristicile calitative sunt prezentate și examinate în Cadrul general care reprezintă de fapt o bază pe care se fundamentează astăzi teoriile contabile. După această constatare, menționăm cu regret că printre elaborările efectuate de către Ministerul finanțelor din ultimii ani nu se regăsește Cadrul general, fapt care denotă un pas înapoi în comparație cu prima reformă, în rezultatul căreia a fost elaborat un astfel de document autohton. Aceasta denotă, că chestiunile teoriei contabilității nu sunt abordate nu numai în revistele de specialitate de rang republican, dar și în mod oficial.

Tabelul 1

Unii indicatori privind activitatea economico-financiară a Băncii de Economii

Indicatori	Unit de măsur	La 31.12.11	La 31.12.13	La 30.06.15
Total active	mii.lei	5 841 010	8 532 765	14 556 358
Capitalul normativ total	„	828 209	555 032	276 570
Capitalul social	„	117 337	197 587	197 587
Active lichide	„	2 618 948	5 636 926	494 810
Depozite	„	4 404 200	6 426 337	4 450 198
Credite	„	2 866 008	1 221 578	1 321 300
Profit (pierdere)	„	28 727	35 405	- 166 843
Suma reducerilor pentru pierderi la credite	„	394 668	468 870	541 842
Suficiența capitalului ponderat la risc (N.min.16%)	%	32,96	3,22	2,21
Nivelul de afectare a capitalului	„	-	- 34,51	- 4,40
Cota investitorilor străini în capitalul social	„	10,13	17,63	42,50
Soldul datoriilor la credite neperformante/soldul datoriilor la credite	„	31,86	58,42	79, 68
Rentabilitatea activelor (ROA)	„	0,52	0,54	- 2,31
Rentabilitatea capitalului (ROE)	„	3,93	3,97	- 47,18
Venit net aferent dobânzilor/total venit	„	37,40	6,95	- 6,43
Lichiditatea pe termen lung	„	0,65	0,29	0,31

(N.min.1)				
Lichiditatea curentă (N.min.20)	„	44,94	66,00	87,70

Sursa: Elaborat de autori în baza [7]

Doar în Standardul Național de Contabilitate (SNC) „Prezentarea Situațiilor financiare” pe mai puțin de o pagină regăsim succint esența principiilor de bază și a caracteristicilor calitative [2]. Principiile contabile și caracteristicile calitative sunt prezentate și examinate în Cadrul general care reprezintă de fapt o bază pe care se fundamentează astăzi teoriile contabile. După această constatare, menționăm cu regret că printre elaborările efectuate de către Ministerul finanțelor din ultimii ani nu se regăsește Cadrul general, fapt care denotă un pas înapoi în comparație cu prima reformă, în rezultatul căreia a fost elaborat un astfel de document autohton. Aceasta denotă, că chestiunile teoriei contabilității nu sunt abordate nu numai în revistele de specialitate de rang republican, dar și în mod oficial. Doar în Standardul Național de Contabilitate (SNC) „Prezentarea Situațiilor financiare” pe mai puțin de o pagină regăsim succint esența principiilor de bază și a caracteristicilor calitative [2]. Însă practicienii au nevoie să cunoască și modul de funcționare a acestora. Dacă comparăm principiile și caracteristicile calitative din SNC cu cele prezentate în Cadrul general, observăm că unele din ele de importanță majoră sunt trecute cu vederea: reprezentarea exactă, verificabilitatea, oportunitatea, iar în interiorul relevanței nu se pomenește despre pragul de semnificație. Și nu înzădar, deoarece în contabilitatea moldovenească nu se admite principiul priorității economicului asupra formei juridice. Iar pragul de semnificație prevede, că informațiile sunt semnificative dacă omiterea sau prezentarea eronată a acestora ar putea influența deciziile pe care utilizatorii le iau în baza informațiilor financiare [6].

Totodată în conținutul SNC lipsesc noțiunile conceptuale: performanța, ce ține de determinarea rezultatului financiar, recunoașterea elementelor din situațiile financiare, metodele de evaluare, niște tratări importante, de care trebuie să se conducă în practică oricare contabil.

De menționat că ignorarea unor poziții teoretice și cerințe de prezentare a informației financiare stipulate în Cadrul general, poate avea consecințe grave în vederea asigurării analizei operative a situației economice și financiare a entității. De exemplu, concepția menținerii capitalului, teoria resurselor economice, care au o mare însemnătate, în primul rând pentru băncile comerciale. Concepția financiară de menținere a capitalului trebuie folosită în majoritatea entităților, mai ales de către instituțiile financiare, deoarece se bazează pe activele nete. Conform acestei concepții menținerea capitalului este asigurată atunci când activele nete la sfârșitul perioadei de gestiune sunt egale sau mai mari decât valoarea activelor nete la începutul acestei perioade. Dacă contabilii și analizicii Băncii de Economii ar fi urmărit permanent respectarea nivelului acestui indicator, ea poate n-ar fi ajuns la situația de faliment. Astfel, deja în anul 2012 în comparație cu anul 2011 activele nete (mărima capitalului propriu) a rămas neschimbată, însă la sfârșitul anului 2014 – s-a micșorat cu 147 milioane lei, iar la 30.06.2015 – cu 198 milioane lei.

Cît privește teoria resurselor economice, Cadrul general subliniază, că situațiile financiare cu scop general oferă informații privind poziția financiară a unei entități, precum și despre resursele economice ale acesteia. Prin prisma resurselor economice sunt tratate diferite fenomene economice, printre care: performanța financiară, contabilitatea de angajamente și fluxurile de trezorerie.

Resursele economice se pot modifica și din alte motive, de exemplu, emiterea de acțiuni suplimentare și informațiile respective vor fi necesare utilizatorilor pentru a avea o imagine completă despre modificarea resurselor economice, lafel și pentru a identifica punctele forte și vulnerabilitățile financiare ale entității raportoare. Deci, nu este de ajuns numai ca utilizatorii să primească informațiile necesare, dar este important ca ei să fie capabili să facă și o analiză economică argumentată a datelor pentru a adopta decizii corecte.

Totuși, un rol decizional în asigurarea adevărului contabil îi aparține **normalizării**. Aceasta se explică prin faptul, că încrederea în informațiile financiare se poate asigura primordial prin aplicarea de norme emise de instituțiile abilitate. Însă se pune întrebarea, de când a început normalizarea contabilității? Pe plan juridic, din momentul în care contabilitatea a constituit un element de probă între comercianți. Este clar că de la început reglementarea era simplă și se realiza prin intermediul contractelor încheiate între comercianți. Mai pronunțat normalizarea a fost

condiționată de necesitatea impozitării. Exemplu poate servi Ordonanța pentru comerț în Franța de pe timpul lui Ludovic al XIV când unul din principalele scopuri ale contabilității a devenit contribuția la culegerea impozitelor. Astfel, întotdeauna din punctul de vedere al dreptului comercial, dar și al fiscalității, interesul normalizării a fost evident, mai ales cu introducerea impozitului pe profit.

Astăzi nu se mai pune la îndoială necesitatea normalizării contabile, însă apare totuși problema gradului de normalizare. Deoarece o normalizare conform unui număr mare de reguli, stopează dezvoltarea contabilității, iar atribuirea unui spațiu prea larg raționamentului contabil, poate avea consecințe negative. Cazul „Enron” încă odată confirmă acest lucru.

Dacă pătrundem în esența și rolul normalizării contabile, constatăm că ea îndeplinește următoarele funcții:

- contribuie la obținerea informației financiare necesare;
- crează un climat de încredere în informația prezentată de către entitate;
- asigură verificarea informației financiare, atât prin controlul intern cât și extern;
- permite arbitrarea unor eventuale conflicte între părțile contractuale;
- asigură compararea datelor în spațiu și în timp, prezentate în situațiile financiare întocmite conform aceluiași norme.

Un complex de acte normative, conform opiniei lui J.Richar, crează dreptul contabil [4]. O astfel de abordare este corectă, deoarece prevederile contabilității, incluse în actele normative atribuite acesteia, crează cerințe unice la nivel de stat în domeniul contabilității.

Dar în orice țară normalizarea este efectuată de un organism special, care poate avea structură diferită de la o țară la alta. De exemplu în SUA Comitetul pentru normalizare este compus numai din profesioniști. În țările Uniunii Europene (UE) instituțiile de reglementare contabilă sunt compuse din diverse părți interesate, neapărat cu participarea organismelor profesionale. Totuși în țările UE statul supraveghează procesul de normalizare.

În Republica Moldova normalizarea contabilității este mai restrictă decât în țările Uniunii Europene. Acest fapt se confirmă de cerințele Legii contabilității, ale Standardelor Naționale de Contabilitate, Planului general de conturi și a altor acte normative. Reglementarea contabilității este pur statală, deoarece participarea la procesul de elaborare a actelor normative a organului profesionist (ACAP) este nulă, cu toate că Legea contabilității prevede că asociațiile profesionale fac parte din organul de reglementare a contabilității care activează în cadrul Ministerului finanțelor. Cu atât mai mult, conform legii, acestea au dreptul să elaboreze și să propună spre aprobare organelor competente proiecte de acte normative în domeniul contabilității [1].

Legea contabilității lafel prevede aplicarea a două sisteme contabile în partidă dublă – complet și simplificat: primul pentru întreprinderi mari, iar al doilea pentru întreprinderi mici și mijlocii. Însă de fapt SNC „Prezentarea situațiilor financiare” [2] nu prevede formulare de situații financiare reduse pentru întreprinderile mici și mijlocii, cu toate că acestea în economia națională au o pondere de circa 75%.

Totodată trebuie de clarificat, ce fel de contabilitate există în Republica Moldova, bazată pe modelul continental sau anglo-saxon. Cu toate că astăzi mulți specialiști afirmă că în urma reformei contabilitate a trecut la Standardele Internaționale de Raportare Financiară (SIRF), aceasta s-a făcut în mod direct doar referitor la entitățile de interes public, inclusiv și băncile comerciale. Majoritatea entităților se conduc de Standardele Naționale de Contabilitate care au fost elaborate în baza SIRF-urilor. Însă în acest context, trebuie de menționat faptul că au fost elaborate doar 16 SNC, unele din ele conțin norme comasate din câteva SIRF-uri, iar o mare parte de standarde internaționale n-au fost acoperite de SNC, de aceea entitățile sunt nevoite să apeleze în multe cazuri la SIRF-uri. Dar pentru contabilul de rând normele internaționale sunt complicate, ceea ce face dificil tot mai mult de aplicat sistemul contabil și asigurarea adevărului acestuia în situațiile financiare. De aceea și sunt elaborate unele lucrări metodico-didactice și explicative privind aplicarea prevederilor standardelor internaționale în condițiile Planului general de conturi autohton [5].

Caracteristicile celor două modele contabile mondiale – anglo-saxon și continental - sunt bine descrise de către savanții francezi B.Colasse [3] și J.Richar [4]. Din acestea rezultă că sistemul

contabil din Republica Moldova se atribuie modelului contabil continental, cu toate că din punct de vedere metodologic este bazat pe SIRF-uri, care de fapt sunt orientate la principiile din sistemul contabil anglo-saxon. Particularitățile modelului continental sunt:

- a) reglementarea prin intermediul băncilor, deoarece ele predomină în procesul de investire și finanțare a economiei naționale. Acest factor determină o pluralitate de părți interesate față de informația furnizată de către entități;
- b) întâietatea regulei de drept în dauna realității economice;
- c) numeroasele norme contabile care lasă o marjă destul de limitată pentru profesioniștii contabilității;
- d) legătura strânsă între contabilitate și fiscalitate; beneficiul contabil este adesea afectat de aplicarea regulilor fiscale;
- e) aplicarea la evaluare a costului istoric și a prudenței, în detrimentul valorii juste.

Cât privește întrebarea, care model contabil este mai „adevărat”, în sens absolut niciunul nu poate fi mai realist decât celălalt. Dar numai respectarea normelor contabile adoptate poate asigura un adevăr al informațiilor prezentate.

Însă cât n-ar fi de reușită normalizarea, ea nu-i în stare de una singură să asigure încrederea necesară a utilizatorilor în situațiile financiare ale entității. Această încredere se confirmă de către profesioniști independenți – auditori. Activitatea de **audit** începe în secolul XIX-lea din necesitatea ca informația financiară să devină o legătură dintre întreprindere și partenerii săi externi. Acest scop s-a atins prin verificarea situațiilor financiare de către auditori externi. Pe parcursul secolului al XX-lea auditul a suportat multe modificări: elaborarea Standardelor Internaționale de Audit, executarea auditului extern în baza controlului intern, apariția unei forme noi a auditului – auditul riscurilor.

Confirmarea veridicității datelor contabile se face, după cum se știe, prin exprimarea de către auditor a opiniei sale. Astfel, auditorul prin concluzia de audit confirmă sau infirmă adevărul contabil al entității.

În Republica Moldova la executarea auditului auditorii se conduc de Legea privind activitatea de audit, iar metodologia auditului se realizează în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit.

Deoarece sistemul bancar este o parte componentă importantă a economiei naționale, un sector foarte sensibil la crizele financiare, este nevoie să examinăm care este rolul auditului în acest domeniu. Trebuie de menționat că atât contabilitatea cât și auditul în sistemul bancar au particularități semnificative, legate de oferirea de credite, de riscuri diverse, de responsabilitatea conducătorilor și a personalului privind executarea operațiunilor cu numerar, uneori în sume enorme.

Agravarea situației economico-financiară la cele trei bănci susnumite demonstrează faptul că auditul intern și financiar în sistemul bancar s-au confruntat cu mari probleme. O grupă de persoane pregăteau în anul 2013 să eie sub control aceste bănci. În perioada 2012-2014 situația financiară la aceste trei bănci s-a înrăutățit, au apărut credite dubioase și datorii în sumă de 13,8 mlrd. lei. Dar pierderile statului au crescut din cauza că în anul 2014 Banca Națională a Moldovei (BNM) a acordat acestor bănci ajutor de stat pentru reabilitare de 10 mlrd. lei, însă, după cum se știe ele au fost lichidate în anul 2015. La băncile comerciale cazurile de corupție au început mai demult. Încă în anii 2010 – 2011 la Banca de Economii a Moldovei (BEM) 5 persoane încălcau flagrant regulile de creditare, prin urmare pierderile au constituit 244 mil. lei, iar persoanele în cauză au fost condamnate la câte 6 ani de închisoare. Tot la această bancă contabilul șef și vice directorul depozitarului au furat 7 mil. de dolari SUA, pentru ce au fost condamnați la câte 5 ani privațiune de libertate. În consecință lipsa controlului intern cât și extern la BEM a condus la scăderea bruscă a indicatorilor principali (tabelul 1) și banca a falimentat. Mai mult din cauza creditelor neperformante, ponderea cărora în totalul creditelor a atins în anul 2015 – 79,7%.

De cercetările în cauză la cele trei bănci se preocupă firma americană de audit „Kroll”, însă rezultatele raportării sunt date în secret la decizia Parlamentului și încă nu este posibil de a cunoaște toți vinovații de situația creată în sistemul bancar, inclusiv și rolul auditului financiar.

Cu toate că practica auditului este problematică și eficacitatea acesteia e destul de greu de măsurat, totuși auditul extern poate fi evaluat în dependență de rezultatele disciplinei contabile la entitatea auditată, dar într-o măsură oarecare, și de eficiența activității acesteia. Nu se poate de trecut cu vederea faptul, că timp de cinci ani entitatea se află în cădere, iar auditul nu poartă nici o răspundere de aceasta. De aceea și există cadrul de supraveghere a auditului. În cazul bancilor, se observă mari lacune în procesul de management al pachetelor de acțiuni, chiar și din partea BNM.

Încă o problemă a auditului este că el se bazează pe documentele primare care sunt puse la dispoziția sa de către entitatea audiată pentru verificare. Și atunci când conducătorul entității manipulează cu aceste elemente contabile, auditul ar trebui să caute proceduri adecvate pentru a scoate la iveală documentele ne prezentate pentru verificare. În rezultat nivelul economiei tenebre în țară ar scădea. Aici mult depinde de etica conducătorului, de etica contabilului, chiar și a auditorului.

Totuși, la general, auditul autohton își îndeplinește misiunea sa pentru a evalua corectitudinea informațiilor conținute în situațiile financiare cu scopul de a confirma credibilitatea în acestea a părților interesate, cu alte cuvinte de a confirma adevărul contabil.

Concluzii. Contabilitatea este un sistem de informare, un instrument de modelare și o practică socială și organizațională. Aceste funcții caracterizează contabilitatea ca o tehnică.

Metodologia contabilității este determinată de principiile și caracteristicile calitative ale informației financiare, de care trebuie să se țină cont la pregătirea situațiilor financiare.

Normalizarea contribuie esențial la prezentarea adevărului contabil, constrânge comportamentul conducătorilor entităților, asigură comparabilitatea datelor în spațiu și în timp. Însă normalizarea nu poate fi absolut perfectă, fapt de care pot profita conducătorii entităților pentru a manipula cu informațiile la pregătirea raportării financiare. Totodată normalizarea ar trebui să lase un spațiu de libertate contabililor în vederea aplicării raționamentului contabil pentru a atinge reprezentarea fixă în urma realizării procesului de înregistrare a datelor.

Nici o informație obținută în contabilitate nu poate fi considerată de către utilizatori ca credibilă, dacă aceasta nu a fost verificată de către auditori. Numai după confirmarea corectitudinii informației de către acestea se concide că ea poate fi folosită pentru a lua decizii corecte, cu alte cuvinte, se poate de certificat adevărul contabil.

Bibliografie

1. Legea contabilității nr.113 din 24 aprilie 2007. Monitorul oficial al RM nr.90-93 din 29.06.2007.
2. Acte normative în domeniul contabilității. Monitorul oficial al RM nr.233-237 din 22.10.2013.
3. Colasse B. Fundamentele contabilității (traducere din franceză de N.Tabără). TipoMoldova, Iași, 2009.
4. Ришар Ж. Бухгалтерский учет: теория и практика. М., Финансы и статистика, 2000.
5. Țurcanu V., Golocialova I. Raportarea financiară conform standardelor internaționale. ACAP, Chișinău, 2015.
6. Cadrul general conceptual de raportare financiară [Sursa electronic: <http://www.mf.gov.md/ru/actnorm/contabil/evidenta>]
7. Экономическое обозрение. Справочная информация за 2011, 2013, 2015 гг. [Sursa electronic: www.logos.press.md/]